

VOORMALIG DAKLOZEN BLOEIEN OP DOOR WEKELIJKSE MUZIEKSESSIES

“We doen dit echt samen, dat vind ik mooi”

Wekelijks komen bewoners en begeleiders van de Wenderlocatie aan de Lemmerweg in Sneek samen om muziek te maken. Sterker nog: er is een heuse band gevormd. Dit is het resultaat van het project Muzikale Wending, een programma van Embrace Nederland dat uitgevoerd is bij de woonvoorziening voor voormalig dak- en thuisloze mensen. Dit bijzondere en waardevolle traject is door Zorgbelang Fryslân vastgelegd in de vorm van een podcast. “Dit doen we echt samen, dat vind ik mooi”, zegt Oeds, één van de bewoners en enthousiaste deelnemers die zich iedere week melden voor de muziekessie.

TEKST EN BEELD:
YME GIETEMA, EMBRACE NEDERLAND

De opmerking van Oeds is veelzeggend. “Door dit project hebben we elkaar hier beter leren kennen”, vertelt hij. “Vroeger waren we meer op onszelf.” Het project zorgde ervoor dat Oeds voor het eerst de mondharmonica ter hand nam, die hij al tien jaar bezit. “Ik had er nog nooit op gespeeld. Nu probeer ik het en het lukt wel aardig. Ik begin er zin in te krijgen. We swingen er op los.”

SAMENSPEL

De oorsprong van dit hele traject ligt in het voorjaar van 2022. Professionele musici van Embrace Nederland gingen wekelijks langs bij de Wenderlocatie aan de Lemmerweg, twintig weken lang. Jan Ruerd Oosterhaven is één van de musici die de groep begeleidt. Hij herinnert zich

“De eigenwaarde van de deelnemers is zó gegroeid”

de eerste week nog goed: “Er zaten zeven bewoners en twee begeleiders van Wender in de kring. Tijdens die eerste samenkomst keek iedereen toch eerst een beetje de kat uit de boom, maar zodra de deelnemers een instrument in de hand hadden, klonk direct een kakofonie!”

Een buitenstaander zou het misschien een chaos noemen, maar Jan Ruerd Oosterhaven ziet dat anders: “In de jaren dat ik bij het Prins Claus Conservatorium improvisatielessen geef heb ik juist geleerd dat muziek niet direct als ‘muziek in de oren’ hoeft te klinken. Het gaat in eerste instantie om

het samenspel en dan komt de rest vanzelf. In de eerste weken ging het vooral om het creëren van ritmes en om deelnemers vertrouwd te maken met een instrument.” En het mooie is: iedereen kan meedoen. Deelnemers hoeven geen muziekinstrument te kunnen bespelen. Jan Ruerd: “We zorgen voor een lage drempel. Het niveau binnen deze groep was heel divers: de één had voorheen veel muzikale ervaring, voor anderen was dit de eerste keer.”

HEEL PERSOONLIJK

Elke week wordt aan een deelnemer gevraagd welke muziekstijl hij of zij mooi vindt en waarover hij of zij graag zou willen zingen. “Met die input gaan ze dan direct aan de slag; ter plekke wordt een lied gemaakt dat is geïnspireerd op de leefwereld van die deelnemer. Dat maakt het heel persoonlijk. Zo krijgt iedereen de ruimte om zijn eigen stem te laten horen. Ruimte die sommige mensen nooit eerder ervaren hebben.”

De musicus merkt daarnaast dat er tijdens de sessies weer ‘leven in de ogen van de deelnemers’ komt. “Er is een deelnemerster die, zodra zij de shaker pakt, direct begint te stralen. We spelen bijvoorbeeld ook met dynamiek en daarbij is zij de dirigent. Wanneer zij als het ware de band kan ‘besturen’, door aan te geven of er hard of zacht moet

worden gespeeld, zien we dat zij letterlijk in haar kracht komt te staan. Daar geniet ze zichtbaar van. Normaal is het moeilijk om met haar te communiceren, omdat zij door medicatie bijna niet kan praten. Maar als ze dirigeert, communiceert zij via de muziek.”

UNICUM

De apotheose van de wekelijkse sessies was een optreden tijdens het CityProms Festival, eind juni vorig jaar in Leeuwarden.

Podcast

Over Muzikale Wending is een podcast gemaakt door Zorgbelang Fryslân in co-creatie met Embrace Nederland. Het is de eerste aflevering in de serie Sociale Geluiden, over wat muziek kan betekenen in de zorg en het sociaal domein. Beide organisaties bundelen hun krachten om van ‘samen muziek maken’ een vaste waarde te maken binnen deze domeinen. De podcast – met onder meer het nummer ‘de Lemmerwegblues’ - is geproduceerd door Studio 441. Het resultaat is te beluisteren op

[EMBRACENEDERLAND.NL](https://embracenederland.nl)

“Door open muziek sessies worden de deelnemers gezien, gehoord, krijgen ze bevestiging en worden ze erkend in wie ze zijn”

De begeleiders zagen in de aanloop naar dat concert het zelfvertrouwen bij de deelnemers groeien. “Ik zag een vorm van trots groeien. Zo van: kijk eens wat we hebben gemaakt. Dit leidt ergens toe”, blikt begeleider Jan Coen van Wender terug.

Zijn collega Erica ziet méér positieve uitwerkingen van de muzikale bijeenkomsten: “Normaal is het maar de vraag of iemand zich goed genoeg voelt om mee te gaan op bijvoorbeeld een excursie. Het gebeurt vaak dat iemand zich wel aanmeldt, maar uiteindelijk niet komt opdagen. Bij dit project van Embrace is dat heel anders. Hier zitten sommige deelnemers al een kwartier klaar, nog voordat de musici er zijn. Dat is echt een unicum. Het laat zien wat dit muzikale moment voor de bewoners betekent. Zij hebben zo enorm veel zin in die woensdagmiddag”, zo illustreert ze.

Jan Coen vult aan: “Juist voor deze groep is dat bijzonder, omdat de mensen hier normaal gesproken best op zichzelf leven. Tijdens het project, waarin we elke woensdag met een deel van de bewoners samen kwamen om muziek te maken, hebben we ze zien opbloeien. De muziek heeft er bovendien voor gezorgd dat mensen hier in huis ook in het dagelijks leven anders met elkaar omgaan. Het mooie is: ook ver na het project maken we nog elke week muziek.”

CONTINUÏTEIT

En dat is precies wat Embrace Nederland beoogt: continuïteit in de programma's, ook als de begeleiding vanuit de stichting stopt. Daarom worden zorgmedewerkers zelf opgeleid om de muzikale sessies voort te zetten. Dat is ook wat er nu gebeurt aan de Lemmerweg in Sneek.

Mees van den Bergh, projectleider namens Embrace, legt uit: “De begeleiders hebben dan al twintig sessies meegelopen, en daarin hun draai gevonden. We helpen hen tijdens twee trainingen om de muzieksessies op hun eigen manier voort te zetten. De eigen methode kan en mag anders zijn dan de werkwijze die Embrace gebruikt. Begeleiders hoeven zelf ook geen instrument te kunnen bespelen. De drempel is laag, ook voor hen.” Ze benoemt daarnaast een aantal andere bevindingen van het traject: “Door open muzieksessies worden de deelnemers gezien, gehoord, krijgen ze bevestiging en worden ze erkend in wie ze zijn. Wanneer ze samen een lied maken, ervaren ze eigenaarschap en verantwoordelijkheid.

Op die manier groeit hun zelfvertrouwen.” Samenvattend besluit ze: “Ik ben erg geraakt door dit project. De eigenwaarde van de deelnemers is zó gegroeid. Daar ben ik trots op, dat we dat met z'n allen mogelijk hebben gemaakt. Dat vind ik ontzettend waardevol.”

Drie partijen

De drie partijen die samenwerkten bij de totstandkoming van deze eerste podcast: **Embrace Nederland** ontwikkelt innovatieve muziekprogramma's en trainingen die ingezet kunnen worden in de zorg en in het sociaal domein. Daarnaast adviseert Embrace instellingen en instanties om dit te implementeren in hun strategie en beleid, met als doel om kwetsbare mensen een beter leven te bieden.

Zorgbelang Fryslân zet zich in om de zorg in de provincie te verbeteren; dat doen zij voor en samen met Friese zorggebruikers.

Wender zorgt voor onderdak, rust en structuur voor mensen die te maken hebben met dakloosheid, huiselijk geweld, verslaving en/of psychische problemen.

Pastiel

Marit Been

'Ik wil NVLD meer bekendheid geven'

Aan doorzettingsvermogen geen gebrek bij Marit Been (22). Geboren en getogen in Sneek, volgde ze na de middelbare school de MBO-2 opleiding Dienstverlening aan de Friese Poort. Dat was nog niet voldoende en ze gaat ook aan de slag met de opleiding Dierversorgung. Omdat het lastig voor haar is om werk te vinden vanwege haar non-verbale leerstoornis vraagt ze zelf een BAB-indicatie aan.

Nadat ze alle opdrachten van de opleiding Dierversorgung heeft gehaald, blijkt het lastig om in die richting aan het werk te komen. Ze klopt aan bij de gemeente om haar situatie uit te leggen en wordt doorverwezen naar Pastiel, dat mensen begeleidt naar duurzaam en betaald werk.

Werken bij Empatec

“Mijn jobcoach Sieta Lont van Pastiel begeleidt mij en het eerste wat ze vroeg bij het intakegesprek: Wat wil je graag doen en in welke richting zoek je werk? Het liefst wilde ik met kinderen werken, alleen mijn opleidingsniveau is daarvoor niet voldoende. Zij zorgde er wel voor dat ik in de kantine van Empatec aan de slag kon. Dat was heel erg leuk.” De wens om toch met kinderen te werken, blijft. Pastiel regelt ook een werkervaringsplek voor Marit als facilitair ondersteuner binnen de kinderopvang. “Dat was weliswaar in de buurt van kinderen, maar toch vooral aan de zijlijn.”

Uiteindelijk besluit Marit in overleg met Pastiel dat ze verder wil in de richting van horeca en catering. Ze besluit een derde opleiding te volgen: Fastservice/catering.

Werken en leren

Niet alleen heeft Sieta Lont ervoor gezorgd dat Marit bij Empatec en uiteindelijk ook bij een kinderdagverblijf aan de slag kon, nu heeft ze ook voor een werk- en leerplek gezorgd bij een lunchroom in Sneek. “Daar ben ik heel blij mee.” Marit heeft een zogeheten non-verbale leerstoornis, ook wel bekend onder de afkorting NVLD (non-verbal learning disorder). Dat betekent onder andere dat haar leertempo lager is en dat haar motoriek haar soms in de steek laat. “Dat maakt het werken in de lunchroom, zeker tijdens piektijden, wel lastiger.” Marit werkt twee dagen in de week bij de lunchroom en gaat één dag per week naar school.

Auteur van een boek

Samen met drie anderen heeft Marit een boek geschreven over NVLD: NVLD is OK!. “Veel mensen hebben bijvoorbeeld wel van autisme gehoord, maar bijna niemand weet wat NVLD is en wat het betekent als je dat hebt.” Op de website www.hetnldplan.nl zijn blogs te lezen van de vier auteurs.

www.pastiel.nl

